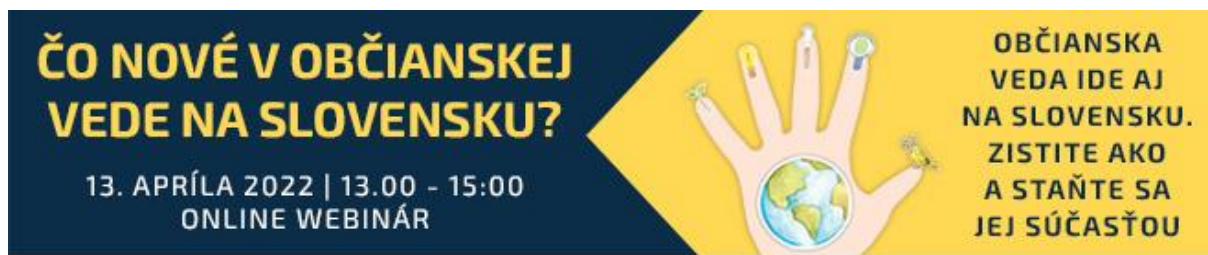

„Čo nové v občianskej vede na Slovensku?“ | 13.4.2022

ČO NOVÉ V OBČIANSKEJ VEDE NA SLOVENSKU?

13. APRÍLA 2022 | 13.00 - 15.00
ONLINE WEBINÁR

OBČIANSKA VEDA IDE AJ NA SLOVENSKU. ZISTITE AKO A STAŇTE SA JEJ SÚČASŤOU

Občianska veda približuje vedu ľuďom a ľudí vede. Občianski vedci sa dobrovoľne venujú vedeckému výskumu pozorovaním a zaznamenávaním svojich pozorovaní, a zároveň sa aktívne zapájajú do vedeckých projektov. Prospech zo spolupráce majú tak vedci, ako aj občania. Projekty občianskej vedy prinášajú nové poznatky, ktoré prispievajú k vedeckému pokroku, a prepájajú občiansku spoločnosť s vedeckou komunitou.

S cieľom priblížiť princípy občianskej vedy a potenciál participatívneho výskumu širšej verejnosti na Slovensku sme v Centre vedecko-technických informácií SR v spolupráci s University College London pripravili úvodný kurz o občianskej vede. Kurz je v slovenskom jazyku, bezplatný a vo forme MOOC (massive open online course) je prístupný na platforme EU-Citizen.Science (<https://moodle.eu-citizen.science/>). Do kurzu sme zapojili aj 12 vybraných reprezentantov projektov občianskej vedy na Slovensku, ktorí sa s nami podelili o svoje skúsenosti v krátkych videách. O tomto kurze bude vo webinári, ktorý CVTI SR organizuje 13. 4. 2022, hovoriť Mária Habrmanová.

V propagácii občianskej vedy chceme pokračovať aj naďalej, preto nás veľmi teší, že sme nadviazali kontakt aj s ďalšími projektami občianskej vedy. Dva z nich prebiehajú v medzinárodnej spolupráci, tretí je čisto slovenský, i tak však spája pestrú paletu aktérov. Vo webinári dostanú priestor tieto projekty: „Hľadajú sa prvosienky jarné“, „Občianska veda v Karpatoch“ a „Zlepšenie stavu mokrade NPR Klátovské rameno“.

- Projekt „Hľadajú sa prvosienky jarné“ predstaví **Zuzana Stožická z CVTI SR:**

Projekt, ktorý skúma kvety prvosienok a ich vzťah k prostrediu, kde rastú, sa z estónskej [Univerzity v Tartu](#) rozšíril do mnohých krajín Európy a stále hľadá nových partnerov. Zapojiť sa môžu bežní občania, žiaci, učitelia, ale aj profesionálni botanici alebo ľudia z mimovládnych organizácií zameraných na ochranu životného prostredia. Stačí nájsť kvitnúce prvosienky v ich prirodzenom prostredí a prizrieť sa im bližšie. Majú dva typy kvetov – pri jednom vidno peľnice (typ S), pri druhom bliznu (typ L). Cieľom je spočítať, koľko ktorého typu kvetu je na danej lokalite. Ich vzájomný pomer môže vedcom povedať viac o tom, ako sa tam prvosienkam darí. Formulár a ďalšie informácie v slovenčine nájdete [na stránke projektu](#).

- Projekt **„Občianska veda v Karpatoch – Citizen Science in the Carpathians: building capacities of protected areas managers“** predstavia **Zuzana Okániková z občianskeho združenia Pronatur a Matyáš Adam z Univerzity Tomáša Baťu v Zlíne:**

Projekt „Občianska veda v Karpatoch“ je zameraný na sprístupnenie informácií o inovatívnych nástrojoch pre zapojenie miestnych komunít do ochrany prírody ako aj na sieťovanie subjektov, ktoré v rámci svojich aktivít využívajú prístupy občianskej vedy. Občianska veda môže napomôcť manažérom ochrany prírody zlepšiť nielen kvalitu informovaných rozhodnutí, ale aj spoluprácu s miestnymi skupinami pre ciele ochrany miestneho prírodného dedičstva. Informačné a vzdelávacie aktivity projektu vyvrcholia spoločným májovým podujatím Bioblitz, ktoré je ukážkou realizácie občianskej vedy v praxi.

Projekt „Občianska veda v Karpatoch“ sa realizuje v spolupráci s partnermi z Českej republiky, Maďarska, Poľska a Slovenska a je podporený z Visegrádskeho fondu.

- Projekt **„Zlepšenie stavu mokrade NPR Klátovské rameno“** predstaví **Monika Supeková zo Slovenského vodohospodárskeho podniku:**

Vedci z Poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, ochranári zo Štátnej ochrany prírody, miestni dobrovoľníci zo združenia Zelené dedičstvo - Zöld örökség aj vodohospodári zo Slovenského vodohospodárskeho podniku sa spojili v projekte na záchranu Klátovského ramena a k nemu pridružených ramien – zanikajúceho prítoku Malého Dunaja na Žitnom ostrove. Cieľom projektu s finančnou podporou envirorezortu a ACCO4 ClimaLocal podporenej z Nórskeho finančného mechanizmu je obnoviť cirkuláciu vody v ramene a revitalizovať biotopy pre vzácne druhy rastlín a živočíchov typických pre pôvodné lužné lesy.

Klátovské rameno sa nachádza uprostred poľnohospodársky využívanéj krajiny, v ktorej sa postupne rozrastá aj zástavba a pre prírodu ostáva stále menej miesta. Táto lokalita je výbornou príležitosťou, pokúsiť sa aktívne zapojiť deti a vôbec všetkých miestnych obyvateľov, pomôcť im spoznať územie, v ktorom žijú a ktoré ich obklopuje práve za pomoci prvkov citizen science a behaviour change. Takto môžeme jednak získať zaujímavé vstupy potrebné pre projekt, zároveň však, pevne v to veríme, môžeme naučiť obyvateľov a najmä deti, správať sa k prírode, k vodnému prostrediu a organizmom v nej žijúcich, alebo k pomaly zanikajúcim lužným lesom omnoho „ľudskejšie“ a zodpovednejšie. Pre tento účel sme zatiaľ navrhli webaplikácie na zber dát obyvateľmi a deťmi, chceme pokračovať ďalšími zaujímavými úlohami navrhovanými v spolupráci s odbornými SŠ, VŠ a ŠOPSR.

Prezentujúci:

Mária Habrmanová – pracuje ako odborná pracovníčka v Centre vedecko-technických informácií na Oddelení podpory otvorenej vedy a výskumu. Venuje sa problematike občianskej vedy na Slovensku a jej propagácii. Podieľala sa na príprave úvodného online kurzu k občianskej vede [Začnime si s občianskou vedou](#).

Zuzana Stožická – v Centre vedecko-technických informácií SR sa zaoberá podporou a propagáciou otvorenej vedy. Mimoriadny potenciál pre rozvoj vzťahov medzi vedou a verejnosťou vidí v [občianskej vede](#). Je spoluautorkou otvoreného učebného textu [Sprievodca svetom vedeckého publikovania](#) a online kurzu [Začnime si s občianskou vedou](#).

Zuzana Okániková – pracuje v mimovládnej organizácii PRONATUR ako projektová manažérka a odborníčka na trvalo udržateľný rozvoj a udržateľný cestovný ruch. V minulosti pracovala v Štátnej ochrane prírody Slovenskej republiky. Ako zástupkyňu mimovládneho sektora ju zaujímajú spôsoby a nástroje, ako môžeme podporiť vedu a ochranu prírody na Slovensku prostredníctvom verejnej angažovanosti, najmä prostredníctvom zvyšovania informovanosti a environmentálnej výchovy.

Matyáš Adam – pôsobí na Univerzite Tomáša Baťu v Zlíne a ako ekológ sa zaujíma o environmentálnu výchovu. Vo svoj výskume sa zameriava na monitorovanie biodiverzity pomocou nových technológií a princípov občianskej vedy. Prispieva tiež k sociálnej ochrane v spolupráci s miestnymi komunitami v odľahlých oblastiach.

Monika Supeková – od polovice roka 2014 pracuje v [Slovenskom vodohospodárskom podniku](#), š. p. podnikové riaditeľstvo Banská Štiavnica na odbore Vodohospodárskeho rozvoja ako vedúca oddelenia vodného plánovania. Venuje sa témam adaptácie na klimatickú zmenu, odstraňovania umelých bariér v rámci vodných tokov, zmiernenia následkov povodní, sucha a znečistenia.